

Riksdagens snabbprotokoll

2025/26:110

Fredagen den 24 april

Kl. 09.00–10.58

Det justerade protokollet utkommer inom tre veckor eller vid den tidpunkt som talmannen bestämmer. Talare som vill göra anmärkningar mot snabbprotokollet ska anmäla detta senast kl. 12.00 den tredje vardagen efter sammanträdet.

2025/26:253 till finansutskottet

2025/26:256 till trafikutskottet

§ 1 Anmälan om ändrad partibeteckning

Från Malcolm Momodou Jallow (V) hade följande skrivelse kommit in:

Begäran att lämna Vänsterpartiets riksdagsgrupp

Härmed önskar jag att lämna Vänsterpartiets riksdagsgrupp och bli ledamot utan partibeteckning.

Stockholm 2026-04-23

Malcolm Momodou Jallow

Andre vice talmannen anmälde att då Malcolm Momodou Jallow den 23 april meddelat att han inte längre tillhörde Vänsterpartiets partigrupp hade ledamotens uppdrag i civilutskottet upphört.

§ 2 Avsägelse

Andre vice talmannen meddelade att *Lars Isacson* (S) av sagt sig uppdraget som suppleant i näringsutskottet.

Kammaren biföll denna avsägelse.

§ 3 Anmälan om efterträdare

Andre vice talmannen meddelade att Socialdemokraternas partigrupp anmält *Kristoffer Lindberg* som suppleant i näringsutskottet.

Andre vice talmannen förklarade vald till

suppleant i näringsutskottet

Kristoffer Lindberg (S)

§ 4 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:
Propositioner
2025/26:252 till socialförsäkringsutskottet

§ 5 Svar på interpellation 2025/26:409 om rätten till LSS-insatser

Anf. 1 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M):

Fru talman! Nils Seye Larsen har sammanfattningsvis frågat mig om jag håller med om att skillnaderna mellan kommuner när det gäller bedömningar och beslut om stöd enligt LSS riskerar att skapa ett välfärdslotteri samt om jag avser att vidta några åtgärder. Nils Seye Larsen har också frågat mig hur jag avser att gå vidare med Riksrevisionens rekommendationer om justeringar och förtydliganden av LSS, om jag bedömer att statens uppföljning och tillsyn är tillräcklig för att säkerställa en mer likvärdig tillämpning av socialtjänstlagen (2005:400) och LSS samt om jag avser att vidta några åtgärder utifrån min bedömning.

Lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, är en reform som på ett avgörande sätt har förbättrat levnadsvillkoren för många personer med omfattande funktionsnedsättningar. Lagen har möjliggjort ökat självbestämmande och skapat förutsättningar för ett självständigare liv för personer som tillhör lagens personkrets. Antalet personer som har en LSS-insats ökar, men det är såklart viktigt att den enskilde får rätt insats och att insatsen håller god kvalitet.

Socialstyrelsen konstaterade i rapporten *Förändringar av ledsagning över tid*, som kom 2023, att det finns behov av att öka kunskapen om syftet med insatsen ledsagning men även ett mer generellt behov av stöd avseende utredningar, bedömningar av personkrets och rätt till insatser enligt LSS.

Regeringen har i regleringsbrevet för 2026 gett Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram ett sådant stödmaterial, bland annat utifrån LSS intentioner och internationella konventioner. I uppdraget ska särskilt fokus läggas på insatsen ledsagarservice. Socialstyrelsen ska delredovisa uppdraget i juni och senast i december 2026 lämna en slutredovisning av uppdraget. Syftet

med uppdraget är att öka likvärdigheten i kommunernas handläggning av LSS.

Regeringen har tagit del av Riksrevisionens rapport *LSS – ett kommunalt uppdrag under statens styrning och kontroll*. Rapporten bereds för närvarande inom Regeringskansliet, och regeringen kommer att återkomma med en skrivelse till riksdagen.

Anf. 2 NILS SEYE LARSEN (MP):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret!

Jag är nog en av många som blev väldigt illa berörda av avsnitten i *Uppdrag granskning* om Gustaf och hans anhöriga och den otroligt svåra situation de befinner sig i, om hur de vid sidan av detta tvingas föra en annan ovärdig kamp – för den rätt till stödinsatser som borde vara självklar – och om vilka konsekvenser det får. Det verkar bero på var man bor.

Här belyses givetvis också de stora utmaningarna med ojämlikt och bristande stöd till personer runt om i Sverige med diagnosen schizofreni. Det är dock en annan fråga, som jag kommer att få ställa till sjukvårdsministern. Det här handlar också om stödinsatser enligt LSS.

Jag uppskattar ministrarnas hjärta, engagemang och lyhördhet när det gäller dessa frågor och situationen för oss som lever med funktionsnedsättning. Det jag kanske har saknat är den krisinsikt som skulle behövas om LSS-lagstiftningen och hur hotad den faktiskt är samt den handlingskraft som skulle behöva följa krisinsikten.

LSS-lagstiftningen satte en gång i tiden Sverige på kartan och gjorde Sverige till en förebild tack vare insatserna för människor med omfattande psykiska eller fysiska funktionsnedsättningar och deras möjligheter att leva ett värdigt liv med självbestämmande och delaktighet i samhället. De senaste decennierna har lagstiftningen tyvärr kommit att juridifieras alltmer. Rättspraxis avgör i allt större utsträckning rätten till insatser, och det hela har kommit att spreta något enormt.

Vi har till exempel varit inne på ledsagning och att allt fler personer med synnedsättning inte längre anses ha rätt till LSS-insatser. Vi har talat om ett skrämmande fall, som också berörde mig, med en person som inte längre har möjlighet att få ledsagning för att en gång i veckan ta sig till sina föräldrars grav och lägga blommor där. Jag kan också nämna fall som gäller personlig assistans där skillnaderna var alldeles enorma – jag tror att skillnaden mellan kommuners och Försäkringskassans bedömning av grundläggande behov var 6 000 procent.

Detta är givetvis helt ohållbart, vilket Riksrevisionen, som ministern var inne på, framhöll i sin granskning. Det gläder mig att regeringen kommer att jobba med det här. Det finns verkligen ett behov av att lagstiftningen förtydligas och att det görs en utredning och översyn av LSS-lagstiftningen, så att vi kan återgå till lagens ursprungliga intention och så att den åter blir den rättighetslagstiftning som den en gång var.

Det är bråttom. När kan vi räkna med att få en sådan översyn av själva lagen så att rättigheterna för

människor med funktionsnedsättning kan förtydligas? Det ska vara likvärdigt; LSS-lagstiftningen ska inte bli något absurt postkodlotteri.

Anf. 3 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M):

Fru talman! Varmt tack till Nils Seye Larsen för den viktiga interpellationen i ett oerhört viktigt ämne!

Som ledamoten säkert känner till har jag vid ett flertal tillfällen varit väldigt bekymrad och uttalat mig kritiskt om att kommuner som kanske i årtionden har gjort en viss bedömning har ändrat den trots att förutsättningarna eller behoven inte har förändrats. Det här är naturligtvis något som regeringen tar på största allvar. Vi följer detta väldigt noga. Vi bereder också underlag som vi har fått in, däribland Riksrevisionens granskningar, som är otroligt viktiga för att regeringens och myndigheternas arbete ska kunna utvecklas.

Som jag beskrev inledningsvis arbetar Regeringskansliet nu med rapporten och slutsatserna i den. Vi ser fram emot att fördjupa oss i rapporten. Det är dock svårt att säga exakt när vi kommer att bli klara. Jag önskar att jag kunde göra det, men det är närmast omöjligt. När arbetet är klart – när detta har beretts – kommer vi att återkomma med en skrivelse där vi redovisar vår bedömning av de iakttagelser och rekommendationer som Riksrevisionen har gjort i den här rapporten.

Precis som ledamoten beskriver ska insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade främja jämlikhet i levnadsvillkoren. De ska också vara en del i att kunna delta fullt ut i samhällslivet, vilket belystes på ett väldigt fint sätt. Bekymren kring detta belystes också på funktisriksdagen här för ett par dagar sedan, och detta med tillgänglighet är en viktig del.

LSS-insatserna ökar på totalen, men tyvärr ser vi inte det inom alla de tio insatserna. Bland annat gäller det ledsagningen, och nu arbetar vi med den rapport som Socialstyrelsen har lämnat. En viktig del är det uppdrag Socialstyrelsen har fått i regleringsbrevet och som Socialstyrelsen också föreslår ska göras.

Det är väl ingen hemlighet att jag även under åren i opposition var bekymrad över att man kan befinna sig i kommunarrest och inte våga flyta utifall bedömningarna skulle bli sämre i en annan kommun. Detta var ett av skälen bakom det utskottsinitiativ som bland andra jag tog initiativ till. Det här är ytterligare ett exempel på en del av LSS som vi arbetar med att komplettera på olika sätt efter en, hoppas jag, lyhörd dialog med funktionshindringsorganisationerna.

Anf. 4 NILS SEYE LARSEN (MP):

Fru talman! Jag är medveten om att ministern har varit illa berörd och oroad över de olika tillämpningarna.

Historiskt har stat, kommun och regioner alltid haft olika nivåer som gett olika insatser. Längre fungerade det väl eftersom varje instans utgick från individen. Men något hände i början av 2000-talet. Då förändrades synen på stödinsatser, framför allt personlig

assistans. Det blev en destruktiv spiral där Försäkringskassan började göra mycket striktare bedömningar med ny vägledning och nya direktiv, och fler fick avslag. Många gick då vidare till förvaltningsrätten, och en juridifieringsprocess satte igång.

Jag minns detta för att jag satt som fritidspolitiker i en nämnd i Umeå och sa att man borde hålla lite koll på om kommunens kostnader för assistans skulle öka. Bara under perioden 2010–2014 ökade sedan kommunernas kostnader med nästan 50 miljoner som en konsekvens av att personer knuffades ned från statlig personlig assistans till kommunal assistans.

Detta ledde i sin tur till att kommunerna började fundera på hur de skulle göra bedömningarna. Det satte igång en juridifieringsspiral, och varje kassa ser nu om sitt eget hus. De som drabbas hårdast och faller mellan stolarna är de människor som har omfattande behov av stödinsatser från alla de olika insatserna. Detta kan vara bra att ha med sig, men självklart ska vi jobba framåt.

Jag vill vara tydlig med att vi alla bär ett ansvar här. Miljöpartiet tog i regeringsställning kanske inte heller detta på fullt allvar. Men med detta sagt: Situationen är allvarlig, och vi skulle verkligen behöva gå vidare. Hur kan vi jobba för att göra de ändringar som behöver göras i LSS-lagstiftningen så att personer som är helt beroende av stödinsatser, oavsett om det är ledsagning, daglig verksamhet, kontaktperson eller personlig assistans, ska få sin stödinsats utan att behöva föra en byråkratisk kamp? Och, framför allt, hur kan vi jobba för att göra det mer jämlikt i hela landet så att stödinsatser inte blir ett välfärdslotteri?

Anf. 5 Socialtjänstminister CAMILLA
WALTERSSON GRÖNVALL (M):

Fru talman! Än en gång tack till Nils Seye Larsen!

Vi delar oron för att olika kommuner gör olika bedömningar. Det får givetvis inte vara så att en sådan här viktig rättighetslagstiftning blir ett lotteri utifrån var man befinner sig. Detta har också varit utgångspunkten för de utskottsinitiativ som riksdagen har lagt fram och som regeringen nu arbetar med.

Olika rapporter har visat att det förekommer begränsade kommunala riktlinjer. Samtidigt är detta ett kommunalt ansvar som kommunerna har accepterat att ta och velat ha som en kommunal lagstiftning. Kommunerna har ett ansvar att tillgodose den enskildes behov, och riktlinjer behövs för att vara ett stöd i handläggningen av rätten till insatser. Man ska dock alltid utgå från den enskildes behov.

Det ska inte vara, som ledamoten säger, en byråkratisk kamp. Låt mig ta en samlad tolktjänst som exempel. Vi vet att personer i behov av tolktjänst har behövt lägga ned väldigt mycket tid och kraft på att vända sig till olika aktörer beroende på var man behöver tolkstöd. Den samling vi nu gör, med intentionen att man ska kunna ha *en* väg in, handlar just om att det ska vara lätt att få rätt stöd vid rätt tillfälle.

Något annat vi har satsat på och som är väldigt efterfrågat är det kompetenscentrum för intellektuellt

funktionshindrade och autism som nu har kommit på plats på Socialstyrelsen. Det här området har varit väldigt eftersatt, och det har också varit mycket stigmatisering och svårigheter att få rätt stöd och hjälp.

På område efter område arbetar vi med att stärka förutsättningarna för personer med funktionsnedsättningar, och Riksrevisionens granskning är ett viktigt bidrag till det arbete som redan pågår i Regeringskansliet.

Anf. 6 NILS SEYE LARSEN (MP):

Fru talman! Jag tackar ministern för svaret.

Jo, absolut, men vi behöver även ställa krav på dem som har det nationella ansvaret, till exempel när det gäller Försäkringskassan och dess syn på personlig assistans. Man har blivit mycket striktare över tid, och det har också skett en förskjutning i tolkningarna. Det är viktigt att ha med sig att vi inte bara kan lägga ansvaret för bristerna på kommunerna, utan vi behöver även jobba nationellt.

Jag kollade i Socialstyrelsens rapport, och det är talande att man skriver: ”Vi finner det anmärkningsvärt att det trots införande av riktlinjer inte har skett en större förbättring. Konsekvensen av denna låga grad av boendestöd till personer med schizofreni och schizofreniliknande tillstånd är att fler i den aktuella gruppen riskerar att inte återhämta sig, inte klara av att bo i egen ordinär bostad och även försämrats i sitt tillstånd. Detta innebär inte bara ett lidande för individen själv utan får även negativa konsekvenser för personer i hans omgivning.”

Det är precis detta som fallet med Gustaf illustrerar. En av konsekvenserna när man inte får rätt stödinsatser är att de anhöriga måste bära ett väldigt tungt lass. Därför är det angeläget att vi går vidare.

Kanske går det inte att ge ett svar här och nu, men kan vi räkna med att regeringen återkommer inom kort? Vi väntar ju på både en ny ledsagningslag och en översyn av LSS-lagstiftningen. Är regeringen också beredd att skjuta till finansiering? En av Riksrevisionens rekommendationer är ju att ge kommunerna en stark finansiering så att de kan utöva LSS enligt de förändringar regeringen vill se.

Anf. 7 Socialtjänstminister CAMILLA
WALTERSSON GRÖNVALL (M):

Fru talman! Jag riktar ett varmt tack till Seye Larsen, som är en ledamot som jag hyser den största respekt för och uppskattar att arbeta tillsammans med i socialutskottet.

De frågor som ledamoten lyfter ligger verkligen högt på regeringens agenda, och det är ett av skälen till att vi nu arbetar för ett förstatligande av assistansen. I grunden ligger en djup oro för hur olika det ser ut i Sveriges 290 kommuner, och vi arbetar nu för att föra över de cirka 5 000 assistansbeslut som ligger i kommunerna till en nationell funktion. Det ska nämligen inte vara ett lotteri när det gäller bedömningarna, utan det ska vara mycket tryggt.

Precis som ledamoten säger blir det de anhöriga som får ta den stora smällen. Den lagändring som träder i kraft den 1 juli i år och som gör att avlösarservicen kan användas även utanför hemmet kan vara en del i att göra saker och ting lättare och mer flexibla, men vi bereder just nu den stora assistansreform som har till syfte just att bedömningen ska bli mer jämlik.

Jag kan försäkra ledamoten om att vi inte försöker fördröja någonting. Den skrivelse som kommer med anledning av Riksrevisionens granskning kommer att komma så fort det bara är möjligt.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 6 Svar på interpellation 2025/26:396 om begreppet islamofobi

Anf. 8 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Fru talman! Richard Jomshof har frågat mig om regeringens användning av begreppet islamofobi och om jag kommer att ta några generella initiativ mot bakgrund av Utrikesdepartementets kommunikation i sociala medier i samband med den så kallade internationella dagen för att bekämpa islamofobi den 15 mars.

Jag delar bedömningen att begreppet islamofobi är problematiskt. Regeringens föredragna term är antimuslimsk rasism. Begreppet islamofobi används dock i internationell kontext, vilket som bekant är den kontext som Utrikesdepartementet verkar i.

Regeringens kommunikation i sociala medier den 15 mars anknöt till den dag som FN utlyst till International Day to Combat Islamophobia, eller på svenska: internationella dagen för bekämpande av islamofobi. FN:s arbete mot antimuslimsk rasism – eller, anorlunda uttryckt, antimuslimsk hat – leds av organisationens undergeneralsekreterare Miguel Ángel Moratinos med titeln United Nations Special Envoy to Combat Islamophobia.

Regeringen antog i december 2024 en handlingsplan mot rasism och hatbrott. Handlingsplanen ska motverka all form av rasism men också synliggöra och motverka specifika former av rasism, bland annat antimuslimsk rasism. Av handlingsplanen framgår att begreppet antimuslimsk rasism ersätter men också motsvarar begreppet islamofobi, som använts i den tidigare nationella planen mot rasism och som även förekommer i andra sammanhang.

Det finns skäl för denna övergång. Begreppet islamofobi har bland annat kritiserats för att ordet fobi leder tankarna till enskilda individers irrationella rädslor snarare än till diskriminering, exkludering och rasism. Begreppet har även ifrågasatts för att ge sken av att handla enkom om synen på islam som religion och inte om synen på muslimer. När begreppet antimuslimsk rasism används i denna handlingsplan syftar det inte på religionskritik utan på fientlighet som riktas mot människor på grund av att de är eller antas vara muslimer.

Jag vill avslutningsvis understryka att regeringens arbete mot rasism genomförs med samlad kraft.

Anf. 9 RICHARD JOMSHOF (SD):

Fru talman! De senaste årtiondena har vi kunnat se hur radikala muslimer – islamister, om man så vill – sakta men säkert har tillåtits flytta fram sina positioner. En liberal invandringspolitik och svenska skattemedel har givit dem möjlighet att etablera sig även här i Sverige.

Vi kan se hur dessa islamister, som ofta har kopplingar till muslimska diktaturer och terroristorganisationer, arbetar målmedvetet med att attackera våra demokratiska institutioner. De opererar från moskéer på svensk mark vilka ibland används som utländska spioncentraler men också för att främja olika former av extremism samt sprida hatfyllda budskap mot icke-muslimer i allmänhet och ofta mot judar i synnerhet.

Den här islamiseringen går allt fortare och äter sig allt djupare in i Sveriges demokratiska samhällskropp. Vi vill hävda att just islamiseringen är det största hotet som den demokratiska världen någonsin har stått inför. Vi är några som har varnat för detta, även undertecknad – faktiskt under väldigt många år. Varje gång har vi anklagats för att vara rasister, och väldigt ofta har vi även anklagats för att vara islamofober.

Just begreppet islamofobi är intressant eftersom ordet fobi egentligen är en form av psykiatrisk diagnos. Jag har personligen svårt att se hur det kan gynna det demokratiska samtalet att den som använder sin lagstadgade yttrandefrihet till att exempelvis kritisera islam och dess många avarter anklagas för att vara psykiskt sjuk. Om jag tolkar svaret från statsrådet, som jag för övrigt vill tacka för, rätt verkar vi vara helt överens i just den frågan.

Fru talman! Genom att stämpla människor som islamofober försöker islamisterna tysta legitim kritik av islam men även legitim kritik av den ideologi som styr diktaturer och halvdiktaturer runt om i den muslimska världen. Det finns till och med exempel på att liberala muslimer som exempelvis kämpar för kvinnors rättigheter eller söker demokratiska reformer har anklagats för att vara just islamofober.

Samtidigt kan vi se hur politiker, journalister och andra har valt att svälja det jag kallar det islamistiska betet, och den nuvarande svenska regeringen är tyvärr inget undantag. Så sent som den 15 mars kunde vi som bekant se Utrikesdepartementet skriva i sociala medier att man vill bekämpa olika former av rasism, inklusive islamofobi. Jag tycker att det är anmärkningsvärt.

Om man inte har den bakgrund som vi precis har fått av statsrådet kan man ju tolka detta som att regeringen faktiskt delar den begreppsanvändning vi ser i många andra länder över stora delar av världen, där den som kritiserar islam – även om det görs sakligt – alltså anklagas för att vara islamofob och då dessutom jämförs med någon sorts rasist. Jag tycker att det är problematiskt.

Det är dock inte första gången det här händer. Somaren 2023 använde till exempel den dåvarande

utrikesministern Tobias Billström begreppet i ett brev till den muslimska samarbetsorganisationen OIC från den svenska regeringen. Han skrev bland annat att han – och jag citerar – fördömer alla islamofobiska handlingar. Brevet skrevs med anledning av de uppmärksammade korankravallerna.

Jag kan tycka att det är problematiskt när i det här fallet en regeringsföreträdare använder det här begreppet på det sättet. Han utgår från begreppet islamofobi när han skriver till OIC, den muslimska samarbetsorganisationen med 57 medlemsländer, och ber dessutom ursäkt. Han ber alltså om ursäkt för att vi har en långtgående yttrandefrihet i Sverige. Vad man än må tycka om koranbränningarna är det naturligtvis problematiskt, för vi har inget att be om ursäkt för. Vi ska vara väldigt stolta över vår långtgående yttrandefrihet.

Jag menar att vi bör göra allt vi kan för att inte falla på det islamistiska greppet och använda den sortens begrepp som islamister använder mot oss och vår demokrati.

Anf. 10 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD):

Fru talman! Begreppet islamofobi och hur det tolkas påverkar hur vi i Sverige förhåller oss till yttrandefrihet och kritik av idéer och religioner.

Det finns de som menar att islamofobi enbart handlar om hat, diskriminering och fördomar mot muslimer som människor. Den typen av fientlighet är självklart helt oacceptabel. Ingen människa ska utsättas för hat eller diskriminering på grund av sin religion.

Samtidigt kan ingen människa påtvinga resten av samhället sin religion. Att motsätta sig religiös påverkan på samhällsstrukturer är inte detsamma som att hysa hat mot människor, och man är inte rasist för att man motsätter sig islamiseringen av Sverige. Ändå finns det många som menar att det svenska samhället är islamofobiskt om det inte anpassar sig till islam. Den tolkningen återfinns hos flera muslimska organisationer här i Sverige. Begreppet islamofobi har i många fall blivit ett epitetsom används för att stämpla den som motsätter sig religiös påverkan på det offentliga rummet. Om man inte vill att någon ska bära den muslimska slöjan på en viss arbetsplats kallas man islamofob. Om man inte vill att barn ska fasta under skoltid kallas man islamofob. Om man kritiserar islamistiska organisationer kallas man islamofob.

För nästan två år sedan skrev journalisten Sofie Löwenmark följande i en krönika: ”Är det möjligt att bedriva kritisk forskning om islam och islamism, eller att journalistiskt granska ämnet, utan att utsättas för förtalskampanjer och bli stämplad som ’islamofob’? Svaret är nej.”

Jag delar helt och hållet den bilden. Det är många som återkommande pekats ut som islamofober, även forskare som Magnus Ranstorp och Sameh Egyptson. Det spelar ingen roll hur mycket underlag de presenterar; de kallas ändå islamofober. Detta visar att vi har att göra med ett begrepp som i praktiken används för att tysta kritik.

Man måste även ställa frågan varför Utrikesdepartementet väljer att använda ett begrepp som är så otydligt och så ofta missbrukas i den offentliga debatten. Varför inte tala klarspråk och använda begrepp som religionsfrihet? Det är ett begrepp som inkluderar alla, oavsett tro, och som vilar på en tydlig demokratisk grund. Religionsfrihet innebär både rätten att tro och rätten att slippa bli påverkad av andras tro. Det är en princip som är svår att förvränga.

Fru talman! När ett begrepp används för att tysta kritik i stället för att bemöta den har det slutat vara ett skydd mot diskriminering och blivit ett verktyg för makt. Sverige ska inte vara ett land där människor tystnar av rädsla för att bli stämplade som islamofober. I Sverige ska människor kunna kritisera islam och islamism även framöver. Kritik av islam och islamism ska vara en naturlig del av samhällsdebatten.

Anf. 11 JAMAL EL-HAJ (-):

Fru talman! Jag tackar utrikesministern för svaret. Jag tackar också Richard Jomshof för frågeställningen, även om jag anser att det är en annan synvinkel.

Jag vill ta tillfället i akt och utveckla hur jag ser på religionsfriheten och grunden till islamofobi. Det är frågor som alltför ofta präglas av bristande kunskap och fördomar snarare än av saklig förståelse. I många fall påverkas de också av populism och nationalism, där komplexa samhällsfrågor förenklas för att vinna politiska poänger och röster. Samtidigt riskerar centrala värden att hamna i skymundan – värden som gemenskap, inkludering och rätten för varje människa att leva i frihet och utöva sin tro utan rädsla.

Religionsfriheten är en av de mest grundläggande rättigheterna i en demokrati. Den är fastslagen både i internationell rätt och i vår egen grundlag. Varje människa har rätt att tro, att utöva sin tro och att öppet leva sin identitet, oavsett vilken religion eller livsåskådning det gäller.

Ändå ser vi gång på gång hur denna rättighet kränks, såväl globalt som här i Sverige. När människor misstänkliggörs, begränsas eller diskrimineras på grund av sin religion är det inte bara ett individuellt problem. Det är ett angrepp på våra gemensamma värderingar, och då har vi ett ansvar att reagera.

FN, EU och Sverige har alla infört lagar och åtgärder för att motverka detta. FN har också instiftat den internationella dagen mot islamofobi den 15 mars, det datum som påminner oss om det extremistiska terrorstödet mot två moskéer i Nya Zeeland, där över 50 människor mördades i hatets namn. Trots detta finns problemet kvar. Islamofobi framställs ibland som ett mildare begrepp, men i verkligheten handlar det ofta om fördomar, misstänkliggörande och i vissa fall rent hat mot muslimer. Det kan vara subtilt i form av stereotyper eller öppet och våldsamt. Därför måste vi förstå det som ett spektrum, inte som en enskild handling.

Muslimer är en av de största religiösa minoriteterna i Sverige. De flesta lever sina liv precis som alla andra – arbetar, studerar och bygger framtid. Ändå utsätts många för hat och trakasserier. Attacker mot moskéer,

som branden i Eskilstuna, är inte bara angrepp på byggnader – det är angrepp på trygghet, gemenskap och människors rätt att tro. Kränkningar och hot, ibland i form av medvetna provokationer, förstärker känslan av utsatthet.

Enligt Brottsförebyggande rådet anmäls varje år hatbrott med islamofobiska motiv. Det handlar om våld, hot och trakasserier men också om något större: angrepp på människors känsla av trygghet och tillhörighet. Oavsett orsaken är konsekvenserna tydliga. Hat splittrar. Det skapar rädsla inte bara hos dem som direkt drabbas utan också i samhället i stort.

Att stå upp för religionsfrihet handlar inte om att tycka likadant. Vare sig man är troende, ateist eller sekulär handlar det om något mer grundläggande: att försvara varje människas rätt att existera, att tro eller inte tro och att leva i fred.

Anf. 12 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Fru talman! Jag har egentligen redan svarat Richard Jomshof när det gäller det föredragna begreppet – att vi från regeringens sida föredrar ”antimuslisk rasism” framför ”islamofobi”. Samtidigt är ”islamofobi” en rak översättning från namnet på FN-dagen som vi tidigare pratade om.

Flera av debattörerna har lyft frågan om yttrandefrihet. Det kan vara svårt att dra skarpa gränser mellan vad som är fientlighet mot en religion och vad som är fientlighet mot de människor som förknippas med den religionen. I Sverige är det inte straffbart att uttala sig nedsättande om en religion. Yttrandefriheten är skyddad av grundlagen och ska så vara. Däremot kan det vara straffbart att uttala sig hotfullt eller kränkande om en folkgrupp med anspelning på till exempel dess trosbekännelse, och var gränsen går mellan religionskritik och yttranden som går över gränsen till hets mot folkgrupp avgörs såklart ytterst av domstol med beaktande av omständigheterna i det enskilda fallet.

Jag vill understryka att när regeringen i arbetet mot rasism och hatbrott i Sverige använder begreppet antimuslisk rasism i stället för att tala om islamofobi är syftet att rikta blicken mot personen eller personerna som kan bli föremål för rasism, hatbrott eller diskriminering snarare än mot religionen som sådan. I Sverige gäller ju religionsfrihet, alltså både frihet att utöva sin religion och frihet från all religion.

Jag tror dock att det är farligt för sammanhållningen i samhället om vi i alltför stor utsträckning klumpar ihop människor utifrån olika objektiva förutsättningar. Det kan ju antas att uppemot 10 procent, kanske ännu mer än så, av vårt lands befolkning i dag har muslimsk religiös eller kulturell bakgrund eller koppling till muslimska traditioner. Av den handlingsplan mot rasism och hatbrott som regeringen beslutade 2024 framgår att muslimer i dag ofta betraktas som en homogen grupp, oavsett sin individuella syn på kultur och religion, och på olika sätt utsätts för rasism, diskriminering och hatbrott.

Av Brås återkommande statistik avseende anmälningar om hatbrott och en särskild rapport om hatbrott mot muslimer framgår att muslimer i Sverige utsätts för olika typer av hatbrott. Därför är det viktigt att vidta riktade åtgärder mot den här formen av rasism, på precis samma sätt som regeringen vidtar specifika åtgärder mot till exempel antisemitism.

Anf. 13 RICHARD JOMSHOF (SD):

Fru talman! Det muslimska samarbetsorganet OIC har så här långt släppt 14 rapporter om islamofobi.

OIC består av 57 muslimska medlemsländer, vilka i olika utsträckning skamlöst förföljer och förtrycker oliktankande och minoriteter. Det är länder där de mänskliga rättigheterna lyser med sin frånvaro. Trots det har man i den återkommande rapporten mage att framföra kritik och rikta anklagelser om islamofobi mot den demokratiska västvärlden. Man ställer dessutom krav på att yttrandefriheten ska inskränkas här samtidigt som man menar att det ska bli ett internationellt brott att häda och kritisera islam.

Det finns ingen hejd på anklagelserna eller hyckleriet. Någon självkritik existerar inte, och man bryr sig över huvud taget inte om allt det hat som genomsyrar islam och dess skrifter samt alla de problem detta har kommit att leda till i den muslimska världen. Inte heller bryr sig OIC om att kritiken mot islam i själva verket oftast är fullt legitim och att den går att belägga med konkreta exempel och tydliga källor.

Samtidigt blundar OIC för den antisemitism och den västfientlighet som sprids från statligt håll över stora delar av den muslimska världen i länder där kristna och andra minoriteter utsätts för olika former av förföljelse och förtryck. Allt är enligt OIC den demokratiska västvärldens fel – precis allt.

Det är uppenbart att OIC använder termen islamofobi som ett vapen mot oliktankande i ett försök att kraftigt inskränka yttrandefriheten. OIC är också mycket noga med att påpeka att även muslimer som kritiserar islam är islamofober – och det är alltså den term som Utrikesdepartementet officiellt använder sig av.

Fru talman! OIC är naturligtvis inte ensamt om att ta fram liknande rapporter. Jag vill även nämna *European Islamophobia Report*, som har släppts årligen sedan 2015. Man skulle kunna sammanfatta den som en sorts årsrapport om påstådd islamofobi i Europa, där olika europeiska länder avhandlas. Bakom denna rapport hittar vi personer med kopplingar till såväl den islamistiska regimen i Turkiet som Muslimska brödraskapet.

I rapporten från 2023 hittar vi under rubriken *Central Figures in the Islamophobia Network* förutom undertecknad även Sverigedemokraternas partiledare Jimmie Åkesson. Vi hittar också statsvetaren och terrorforskaren Magnus Ranstorp och forskaren Sameh Egyptson, vilka båda anklagas för att stödja islamofobiska narrativ. Ranstorp anklagas dessutom för att sprida konspirationsteorier.

På ett annat ställe i texten kritiseras tidningar som Bulletin och Dagen för sin språk- och begreppsanvändning, varpå de får sin beskärda del av beskyllningarna om islamofobi – alltså samma term som Utrikesdepartementet officiellt använder sig av. I likhet med OIC menar man i *European Islamophobia Report* att även muslimer kan vara islamofober.

Fru talman! När man läser de här rapporterna – jag tror att jag har läst allihop – förstår man vad det är för krafter som driver FN och den demokratiska västvärlden framför sig, och vi ska naturligtvis inte böja oss för dessa krafter och deras språkbruk. För mig är det självklart, oavsett vad FN än må säga.

Jag har en fråga till statsrådet: Om nu regeringen anser att begreppet islamofobi är problematiskt – det har statsrådet klargjort, vilket jag tycker är väldigt bra – vad har man då gjort för att exempelvis förmå FN att frångå begreppet? Det skulle vara intressant att veta.

Anf. 14 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD):

Fru talman! När kritik av islam som religion eller kritik av politiska rörelser och ideologier kopplade till islam börjar beskrivas som islamofobi suddas gränsen ut mellan hat mot människor och kritik av idéer. Det är en farlig utveckling.

För det första är det endast en mindre andel av muslimerna i Sverige som regelbundet deltar i religiös verksamhet och en ännu mindre andel som är engagerade i islamistiska organisationer. Därför är det problematiskt att likställa kritik av islam och islamism med hat mot muslimer. Ett sådant likställande riskerar att ge både organiserad islam och islamistiska rörelser en legitimitet som de nu saknar. Det är just detta som begreppet islamofobi i praktiken ofta leder till, alltså att kritik av islam och islamism blandas samman med fiendtlighet mot muslimer.

Vi måste kunna hålla två tankar i huvudet samtidigt. Vi ska skydda människor från hat och diskriminering, men vi ska också försvara rätten att kritisera religioner, ideologier och politiska system, och vi ska stå upp för yttrandefriheten. Jag är rätt säker på att vi kan göra dessa saker samtidigt. Sverige har lyckats göra det rätt länge.

När Utrikesdepartementet tidigare har använt sig av begreppet islamofobi har man gett begreppet islamofobi en legitimitet som det egentligen inte har. Jag hoppas att det framgår tydligt att islamofobi är ett begrepp som fungerar som ett verktyg för islamister.

Jag är glad över att utrikesministern har tagit till sig av den kritik som uttryckts mot att Utrikesdepartementet använt sig av detta begrepp och att man nu kommer att använda sig av ett annat begrepp – antimuslimsk rasism – som åtminstone gör en större skillnad mellan kritik mot islamism samt islam och diskriminering av och hat mot muslimer.

Anf. 15 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Fru talman! Utrikesdepartementet uppmärksammar löpande minnesdagar, religiösa högtider och

vedertagna FN-dagar varje år. Den internationella dagen för att bekämpa islamofobi den 15 mars är en av FN:s officiella dagar och ingår därför i detta sammanhang. Man kan ha synpunkter på namnet och tycka att man i FN bör jobba för att förändra det.

Regeringens syn är att det är enklast för oss att göra det om vi först samlar EU bakom en förändrad terminologi, och därför driver vi på för att man ska byta ut begreppet islamofobi mot det som på engelska benämns anti-Muslim racism eller anti-Muslim hatred. Nästa möte för att diskutera detta är den 18 och 19 maj i Bryssel.

Att uppmärksamma olika typer av högtider och minnesdagar är en del av utrikesförvaltningens relationsbyggande arbete. Genom att synliggöra såväl sekulära som religiösa högtider i andra traditioner visar UD närvaro, respekt och förståelse i de länder där våra utlandsmyndigheter verkar samtidigt som kommunikationen också når och inkluderar målgrupper i Sverige som diasporagrupper och de utländska ambassaderna i Stockholm.

Mitt ansvar handlar om Sveriges relationer till andra länder och om Sveriges medlemskap i internationella organisationer som EU och FN. I dag har flertalet av de internationella organisationer som Sverige är medlem i – FN, OSSE, Europarådet och EU – såväl strategier som särskilda sändebud för att driva arbetet mot diskriminering på etnisk och religiös grund framåt.

Att värna och främja mänskliga fri- och rättigheter, inklusive religions- och trosfrihet, liksom friheten från diskriminering, är en grundläggande prioritering för regeringen såväl i vårt eget land som i vårt arbete internationellt.

Anf. 16 RICHARD JOMSHOF (SD):

Fru talman! Ett av de länder som har anklagats för islamofobi av det muslimska samarbetsorganet OIC är Frankrike och dess president Emmanuel Macron. Detta är en följd av att Frankrike officiellt och väldigt tydligt har valt att ta strid för den franska republikens sekulära värderingar och mot den växande islamismen i landet. I mars 2021 meddelade den franska regeringen att man dessutom hade bestämt sig för att förkasta termen islamofobi.

Frankrikes beslut har dock mött en del kritik. Beslutet fick exempelvis Turkiets president Erdoğan att se rött och kräva en mental hälsokontroll av Macron. OIC med sina 57 medlemsländer har i sin tur valt att anklaga Frankrikes regering för att vara ansvarig för det man kallar den kraftigt ökade islamofobin i landet. Samtidigt har Frankrike placerats på OIC:s topplista över vad de kallar islamofobins hetaste platser.

Man kan tycka vad man vill om Frankrike och Macron, men när de så tydligt väljer att kritisera och attackera islamismen samtidigt som de öppet och tydligt väljer att förkasta termen islamofobi gör de helt rätt. Med anledning av detta skulle jag vilja veta om den svenska regeringen kan tänka sig att göra samma sak i Sverige. Jag menar att öppet, tydligt och officiellt

meddela att man ämnar ta strid mot islamismen och samtidigt öppet, tydligt och officiellt – och inte bara i någon handlingsplan – meddela att man inte längre tänker använda sig av termen islamofobi.

Avslutningsvis vill jag bara nämna att de kristna är världens mest förföljda grupp. Det finns ingen dag mot kristofobi i till exempel FN, vilket man kan tycka är ganska anmärkningsvärt. Det skulle vara intressant att veta till exempel om regeringen kan tänka sig att ta initiativ till att uppmärksamma hatet mot kristna på samma sätt som man har valt att uppmärksamma islamofobi.

Anf. 17 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Fru talman! Jag kan konstatera att antimuslimsk rasism är ett av flera fenomen som vi tillsammans måste motverka. Det gäller hemma, det gäller i Europa och det gäller naturligtvis också internationellt.

När vi nu har kommit att tala om den här frågan i riksdagens kammare kan det vara värt att påminna om bakgrunden till att FN har beslutat att just den 15 mars ska vara det årliga datumet för att uppmärksamma hat och hatbrott mot muslimer. Det var den dagen för drygt sju år sedan som terrorattacken mot en moské inträffade i Christchurch i Nya Zeeland. En vitmaktanhängare mördade vid detta tillfälle 50 personer och skadade 51 i samband med den muslimska fredagsbönen. Det är allas vårt ansvar att undvika att något liknande upprepas i Europa eller i någon annan del av världen.

Jag kan avslutningsvis, på marginalen, konstatera att Richard Jomshof under det senaste riksdagsåret, med enstaka undantag som jag tror handlat om djurpolis och Kinas ockupation av Tibet, enbart har stått i talarstolen när det på ett eller annat sätt har gällt religion eller religiösa symboler.

För mig som utrikesminister finns det ingen viktigare uppgift än att värna Sveriges fred, frihet och säkerhet. Vi står stadigt i våra värderingar och fortsätter att prioritera Ukraina. Jag hoppas att det är detta som jag som utrikesminister ska kunna lägga min tid och kraft på här i kammaren i fortsättningen.

Mot bakgrund av den debatt vi har haft tycker jag att det vore konstigt om man införde begreppet kristofobi inom FN.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 7 Svar på interpellation 2025/26:426 om Israels nyligen antagna lagar om dödsstraff

Anf. 18 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Fru talman! Azra Muranovic har frågat mig om jag och regeringen avser att tydligt fördöma införandet av lagstiftning som möjliggör dödsstraff i vissa fall och hur jag och regeringen i så fall avser att agera diplomatiskt.

Azra Muranovic har även frågat om jag och regeringen avser att ta initiativ inom EU för en gemensam hållning mot denna lagstiftning. Slutligen har Azra Muranovic frågat hur jag och regeringen säkerställer att Sveriges relationer och samarbeten inte bidrar till att legitimera rättssystem som riskerar att strida mot folkrätten.

Sverige liksom övriga EU motsätter sig alltid dödsstraff i alla fall och oavsett omständigheter. Det är ett grymt, omänskligt och oåterkalleligt straff som är oförenligt med respekt för de mänskliga rättigheterna. Till sammans med EU verkar vi för att dödsstraffet ska avskaffas världen över.

Mot denna bakgrund har Sverige, både bilateralt och genom EU, tydligt fördömt den utökade israeliska lagen om dödsstraff och uppmanat Israel att inte gå vidare med lagförslaget. Vi är också djupt oroade över lagens de facto diskriminerande karaktär. Frågan har tagits upp bilateralt med israeliska företrädare vid flera tillfällen.

Anf. 19 AZRA MURANOVIC (S):

Fru talman! Tack för svaret, utrikesministern!

Jag uppskattar både fördömandet och hur man har drivit på i EU i denna fråga. Det här är inte en diskussion om dödsstraff i teorin runt om i världens länder, utan det är en konkret fråga om att Israels parlament har röstat igenom dödsstraff enbart för den palestinska delen av befolkningen. Ingen annan i Israel kan dömas till det.

För min del är det mest skrämmande med behandlingen av den här lagstiftningen att vi vet att palestinska barn har frihetsberövats och fortsätter att frihetsberövas och att de ställs inför israeliska militärdomstolar. Det är en svår verklighet att hantera.

Vi pratar om ett system där regeringen själv pekar på diskriminering och faktiskt står upp för det diskriminerande beteendet. Det är ett system som ifrågasätts i grunden av både folkrätts- och människorättsexperter, av olika länder runt om i världen och, framför allt, av människorättsorganisationer. Det är ett system som redan dömer barn och som nu kan få möjlighet att utdöma dödsstraff även för barn och unga.

Det är egentligen här min fråga börjar. Att säga att vi är emot dödsstraff räcker inte längre. Alla säger det. Det som kommer att gälla här är vad man faktiskt konkret visar på och gör. Där måste jag säga att regeringens svar blir ganska tunt. Man har tagit upp frågan, vilket uppskattas mycket, men det är en miniminivå.

EU har bland annat ett associeringsavtal med en människorättsklausul. Den finns inte där för att nämnas utan för att faktiskt användas. EU har använt den mot olika länder i Afrika på betydligt lösare grunder. Om regeringen menar allvar med att det finns diskriminerande drag i rättssystemet är det rimligt att pröva vad som får konsekvenser. Annars betyder ord tyvärr ingenting.

Jag ställer en rak fråga: Har Sverige inom EU tagit initiativ till att pröva människorättsklausulen i

associeringsavtalet med Israel i ljuset av den här utvecklingen?

Anf. 20 JAMAL EL-HAJ (-):

Fru talman! Tack, utrikesminister Maria Malmer Stenergard, för svaret!

Flera människorättsorganisationer och internationella medier visar att situationen för palestinier i israeliska fängelser är mycket allvarlig och försämras snabbt. Den Israelbaserade organisationen Läkare för mänskliga rättigheter i Israel uppger att minst 94–98 palestinska fångar har dött sedan den 7 oktober. Dödsfallen kopplas till tortyr, misshandel, undernäring, vätskebrist och brist på medicinsk vård. Siffran tros vara i underkant eftersom många fångar hålls isolerade.

Den israeliska människorättsorganisationen B'Tselem beskriver i sin rapport *Welcome to Hell* systematiska övergrepp som bryter mot både israelisk lag och internationell humanitär rätt. Det handlar bland annat om frihetsberövande utan rättegång, isolering, brist på dagsljus och behandling som kan klassas som omänsklig eller förnedrande.

Medier som The Guardian och Le Monde har också rapporterat om fångar som hålls isolerade under jord med mycket begränsad tillgång till mat, vatten och sjukvård. FN:s människorättskommisariat har uttryckt stark oro och krävt att denna behandling omedelbart upphör.

Samtidigt har det ultranationalistiska partiet Otzma Yehudit, Judisk makt, som leds av Itamar Ben-Gvir, fått igenom ett förslag om dödsstraff för så kallade nationalistiskt motiverade brott. Kritiker varnar för att lagens utformning riskerar att leda till rättslig ojämlikhet, då den i praktiken kan komma att tillämpas främst mot palestinier.

Förslaget har mött internationell kritik på grund av risken för diskriminering och eftersom dödsstraff strider mot grundläggande människorättsprinciper. Det ses av många som en utveckling som kan fördjupa konflikter snarare än stärka rättssäkerheten.

Sverige har länge profilerat sig som en stark motståndare till dödsstraff och som en tydlig försvarare av folkrätten. Utrikesminister Maria Malmer Stenergard har visserligen uttryckt kritik mot den aktuella lagstiftningen, men frågan är om denna kritik är tillräcklig i ljuset av folkmord, etnisk rensning och en stat som i allt högre grad agerar i riktning mot ett apartheidsystem.

Mot denna bakgrund väcks en större principiell fråga: Räcker det med verbala markeringar, eller krävs tydligare politiska åtgärder för att Sverige ska leva upp till sin självbild och sina internationella åtaganden? Om folkrätten ska ha verklig betydelse måste den försvaras konsekvent, även när det är politiskt svårt.

Anf. 21 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Fru talman! Ja, man måste arbeta för internationell rätt och respekt för mänskliga fri- och rättigheter även

när det är svårt, precis som man i varje läge måste ta avstånd från terrororganisationer.

Främjandet av mänskliga fri- och rättigheter, demokrati och rättsstatens principer förblir en helt central uppgift i svensk utrikespolitik. Regeringen understryker att folkrätten, inklusive den internationella humanitära rätten och de mänskliga rättigheterna, ska respekteras i alla sammanhang. Det gäller även i Israel och i Palestina.

Regeringen är och förblir tydlig med att Israel måste leva upp till sina skyldigheter och driver dessa frågor bilateralt, både genom EU och i multilaterala forum.

Som jag nämnde tidigare ser vi dödsstraffet som ett grymt, omänskligt och oåterkalleligt straff. Detta gäller principiellt och utgör en sedan länge etablerad svensk hållning som regeringen kontinuerligt och konsekvent fortsätter att verka för. Vi motsätter oss dödsstraffet i alla sammanhang, inte minst på grund av att risken för rättsliga misstag aldrig helt kan uteslutas.

Tillsammans med EU verkar Sverige för dödsstraffets avskaffande världen över, bilateralt och multilateralt. Därför driver vi också frågan om att införa ett moratorium i de länder som fortsätter att tillämpa dödsstraffet.

Regeringen har som sagt i flera uttalanden, inklusive genom EU, uppmanat Israel att inte gå vidare med lagförslaget.

Apropå Azra Muranovics fråga utesluter regeringen inte åtgärder i form av en utökad differentieringspolitik. Den kan inkludera särskilda tullar på produkter från bosättningar och importbegränsningar genom exportcertifikat, både av de skäl som vi har diskuterat i dag och på grund av de utökade och alltmer aggressiva bosättningarna. Vi har tidigare, som bekant, drivit på för en suspendering av associeringsavtalet på grund av den fruktansvärda humanitära situationen i Gaza.

Jag bedömer att det inte finns politiskt stöd i rådet för att gå vidare med detta, eftersom det krävs enhällighet. Däremot kan det vara lättare att driva på i frågor som enbart kräver kvalificerad majoritet, såsom olika åtgärder på handelsområdet.

Anf. 22 AZRA MURANOVIC (S):

Fru talman! Tack, utrikesministern, för svaret!

Det är bra att Sverige driver på där man driver på. Det är bra att man vill se utökade tullar, och det är bra att man vill märka bosättningsvaror. Det räcker dock inte i den situation vi står inför.

Jag vill vara jättetydlig: Vi pratar om ett system som verkligen har kritiserats ur många, många synvinklar och som redan dömer barn. Jag vill verkligen lägga fokus på att dödsdomar mot barn och unga väldigt snart kan bli verklighet. Då räcker det inte med allmänna hållningar och retoriska fördömanden. Sverige måste driva på inom EU för att faktiskt samla en bred enighet i de här frågorna. Annars kommer vi att fortsätta att normalisera Israels beteende genom att behandla landet som vilken partner som helst.

Sverige behöver också påminna EU om att man har suspenderat associeringsavtalet tidigare för andra länder. Mot dessa länder har det varit betydligt mindre konfliktytor och kritik.

Det här är ingen perifer fråga, utan det handlar om bilden av Sverige ute i världen. Det handlar om att stå upp för internationell rätt, internationell humanitär rätt och mänskliga rättigheter i en tid då dessa trampas på och hanteras på ett otroligt respektlöst sätt, både när det gäller civila och framför allt när det gäller barn. Som utrikesministern också vet är vart femte barn i världen drabbat. Statsaktörer kränker deras rättigheter och levnadsförhållanden på ett sätt som strider mot allt vad internationell rätt och mänskliga rättigheter heter.

Om vi i Sverige ska stå upp för folkrätten måste vi vara beredda att fortsätta att kontinuerligt driva på för en hållning i EU och markera att ett sådant beteende inte är normalt. Vi kan inte vara partner med ett land som faktiskt kan komma att dödsdöma inte bara palestinier som sådana utan också palestinska barn.

Anf. 23 JAMAL EL-HAJ (-):

Fru talman och utrikesministern! Man måste alltid konsekvent ta avstånd från terroristorganisationer, men det räcker inte. Man måste motarbeta dem varje dag. Dödsstraff är aldrig acceptabelt, men denna lag är särskilt anstötlig då den framstår som utformad för att tillämpas på palestinier – inte israeler. Det är en illiberal, rasistisk och diskriminerande lag som inte hör hemma i en demokrati, men det är tyvärr inte förvånande under Benjamin Netanyahus högerregering.

Beslutet i det israeliska parlamentet att möjliggöra avrättning av palestinska fångar måste mötas av skarp och entydig kritik. Lagstiftningen speglar en politik som präglas av apartheid och innebär en farlig legalisering av ytterligare övergrepp. Den utgör ett allvarligt brott mot internationell humanitär rätt, inklusive den fjärde Genèvekonventionen.

Situationen för palestinska fångar i israeliska fångelser beskrivs som mycket allvarlig. Människorättsorganisationer har dokumenterat tortyr, omänsklig behandling och systematiska kränkningar av grundläggande rättigheter. Tusentals hålls frihetsberövade, däribland barn och kvinnor. Det internationella samfundet och Sveriges regering måste agera omedelbart och tydligt. Det krävs en översyn av avtalen med Israel samt konkreta påtryckningar för att stoppa lagens genomförande. Annars riskerar vi att normalisera en världsordning där den starkes rätt ersätter rättsstatens principer.

Anf. 24 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Fru talman! Det israeliska knessets antagande av en ny lag om dödsstraff går inte att rättfärdiga. Det är också svårt att finna ord för att beskriva hur förfärligt det är. Bara tanken på att barn skulle drabbas är svår att ta in. Detta innebär ett allvarligt avsteg från den långvariga praxis som har rått i Israel om ett de facto-moratorium mot dödsstraff.

Jag vill dock vara väldigt tydlig med att det här inte, som Azra Muranovic sa, är ett retoriskt fördömande. Det här är ett fördömande. Till israeliska motparter framför Sverige kontinuerligt tydliga budskap om att folkrätten, inklusive internationell humanitär rätt, måste respekteras. Det gäller inte minst i Gaza, där den humanitära situationen fortfarande är mycket svår och genomförandet av fredsplanen riskerar att avstanna. Sverige fortsätter därför att driva frågan om humanitärt tillträde och manar till en omedelbar implementering av fredsplanen. Jag är rädd för att den nu försenas, med allvarliga konsekvenser som följd.

Sverige är också tydligt med att bosättningarna på Västbanken strider mot folkrätten. Inte bara bosättningsbyggandet har ökat utan även det oacceptabla bosättningsvåldet. Detta kan inte fortsätta. Utöver dialogen med israeliska företrädare har regeringen som ett led i att öka trycket på Israel länge varit drivande inom EU för att införa sanktioner mot extremistiska bosättare och extremistiska israeliska ministrar som driver på för bosättningarna.

Vi kommer att fortsätta driva frågan. Vi har inlett ett arbete med att flytta fram positionerna och ta fram ytterligare förslag på sanktionslistningar. Samtidigt, och det här får aldrig glömmas bort, måste Hamas avväpnas. Hamas kan inte ha en plats i ett framtida styre av Gaza.

På sikt behövs en framförhandlad tvåstatslösning baserad på folkrätten. Det är den enda hållbara lösning som säkerställer att israeler och palestinier kan leva sida vid sida i fred, frihet och demokrati.

Anf. 25 AZRA MURANOVIC (S):

Fru talman! Jag tycker att den här debatten faktiskt är ganska enkel. Regeringen säger att man är emot dödsstraff. Man säger att man ser problemet, att det finns en betydande diskriminering och att det finns en kriminalisering av brott mot internationell rätt och mänskliga rättigheter.

Det är precis här som Sveriges trovärdighet provas. Det handlar inte om vad vi säger utan om vad vi gör när det kostar. Jag tycker att de steg som regeringen har tagit gällande extrema bosättare är väldigt bra. Jag tycker dock inte att de räcker. Det här är inte bara ett bosättningsproblem, utan det är ett regeringsdrivet och parlamentariskt problem där Israel som statsaktör fortsätter att begå allvarliga brott. EU har verktyg, och Sverige kan ta initiativ.

Jag vill alltså avsluta där jag började. Kommer Sverige att fortsätta pröva människorättsklausulen i associeringsavtalet? Eller kommer man att fortsätta kringgå detta och fokusera på bosättarna i stället för staten Israel?

Anf. 26 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Fru talman! Israel är skyldiga att behandla frihetsberövade i enlighet med sina folkrättsliga förpliktelser och att utreda uppgifter om kränkningar och missförhållanden. Jag vill nämna det eftersom frågan om

behandling av frihetsberövade har kommit upp i debatten tidigare.

Sverige har återkommande uppmanat Israel att uppfylla sina folkrättsliga förpliktelser i samband med just frihetsberövande och lagföring. Israel granskades i maj 2023 i FN:s universella granskningsmekanism, Universal Periodic Review, i FN:s råd för mänskliga rättigheter. Sverige rekommenderade då Israel att säkerställa att så kallat administrativt förvar endast används i tillfälliga och exceptionella fall och med respekt för folkrätten, särskilt i fall som gäller just minderåriga, som också kommit upp mycket i debatten.

Jag tycker att den här debatten är otroligt viktig, precis som Azra Muranovic säger. Vi är bekymrade över utvecklingen i Israel, och när vi säger att vi vill lägga sanktioner på extremistiska israeliska ministrar handlar det om något som slår direkt mot den israeliska regeringen.

I ett EU-sammanhang tillhör vi de länder som tar olika initiativ. Man kan absolut diskutera frågan om associeringsavtal. Vi är inte där, och jag tror som sagt inte att det kommer att gå att nå den totala enhällighet som krävs för att kunna komma vidare. Det är också därför vi försöker titta på andra vägar framåt för att sätta ytterligare press på den israeliska regeringen. Det behövs nämligen.

Jag är nyss hemkommen från ett rådsmöte i Luxemburg och kan konstatera att det är många länder som tar upp kritik med anledning av den nya lagstiftningen och kneset när det gäller just dödsstraffet. Jag hoppas att det kan skapa en grund för att sätta ytterligare press på Israel.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 8 Svar på interpellation 2025/26:435 om mordet på den svenske diplomaten och FN-medlaren Folke Bernadotte

Anf. 27 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Fru talman! Jamal El-Haj har frågat mig om jag och regeringen avser att kräva att staten Israel tar ansvar för mordet på Folke Bernadotte. Jamal El-Haj har också frågat om jag och regeringen avser att kräva att Israel framför en offentlig ursäkt till familjen Bernadotte och till Sverige för mordet på Folke Bernadotte. Jamal El-Haj har slutligen frågat om jag och regeringen avser att kräva att Israel med anledning av mordet utger ekonomisk kompensation till Bernadottes familj.

Folke Bernadotte var en högt respekterad internationell medlare och medmänniska vars gärningar, inte minst i form av de vita bussarna liksom hans insatser för fred i Israel och Palestina, har lämnat ett starkt eftermäle. Mordet på Folke Bernadotte i Jerusalem, där han befann sig på FN:s uppdrag, var en terroristhandling och fördömdes brett, av både Sverige och det internationella samfundet.

Både den svenska regeringen och FN har genomfört omfattande insatser för att skapa klarhet i omständigheterna kring mordet. Tydlig kritik från både Sverige och FN har lyfts mot Israels bristande utredningar av brottet.

Anf. 28 JAMAL EL-HAJ (-):

Fru talman! Tack, utrikesminister Maria Malmer Stenergard, för svaret!

Jag vill inleda med att citera historikern Herman Lindqvist. ”Fredagen den 17 september 1948 körde tre diplomatbilar utan eskort in i den judiska delen av Jerusalem. Plötsligt spärrades gatan av en jeep. Fyra uniformerade och beväpnade män hoppade ur jeepen och sprang mot den tredje bilen i konvojen. De höjde sina automatvapen och tömde magasinen mot bilens baksäte. Där satt FN-medlaren, den svenske greven Folke Bernadotte, med två medarbetare.

Bernadotte träffades av sex skott, hans franske assistent av sju. Bägge männen avled omedelbart. De fyra mördarna sköt sönder bilarnas däck och kylare, varefter de försvann med sin jeep. Redan dagen efter attentatet stod det klart att det var den underjordiska judiska terroristorganisationen Lehi (Israels frihetskämpar), ofta kallad Sternligan, som låg bakom attentatet. Bernadotte hann överlämna två medlingsförslag innan han dödades. I det andra talade han om uppdelning av Palestina i två stater. Sternligan menade att Bernadotte var en brittisk lakej och svuren fiende till Israel.

Ingen dömdes någonsin för mordet trots att de fyra mördarna identifierades och tre av dem under årens lopp erkände dåden i flera intervjuer i svenska medier. Den huvudansvarige utnämndes till chef för den förste israeliske statsministerns livvakt medan den som var operativt ansvarig för attentatet, Yitzhak Shamir, själv senare blev statsminister.

Sternligans många mord betraktades som israeliska hjältedåd. Attentatsmännen dekorerades med en särskild tapperhetsmedalj, som skapades för dem som ’bidragit till staten Israels grundande’.

Detta faktum väcker grundläggande frågor om ansvar, rättvisa och historisk upprättelse. Mot denna bakgrund framstår kravet på en officiell ursäkt från Israel som rimligt och berättigat. Mordet var inte enbart en attack mot en enskild svensk medborgare, utan också en attack mot en representant för FN och därmed mot det internationella samfundet i stort. Det ger händelsen en vidare betydelse, där inte bara individen utan även principerna om internationellt ansvar och skydd för diplomatiska uppdrag står i centrum.

Att någon formell ursäkt eller kompensation ännu inte har framförts till Bernadottes familj eller till den svenska staten kan tolkas som en kvarstående brist i det historiska ansvarsutkrävandet. Frånvaron av ett sådant erkännande lämnar frågan öppen och bidrar till att den historiska uppgörelsen förblir ofullständig.

Detta väcker också frågor – inte enbart om historia utan även om principer. Om vi menar allvar med internationell rätt och ansvar kan vi inte välja när den ska

gälla. Principer som endast tillämpas selektivt riskerar att förlora sin betydelse. Om internationell rätt ska ha verklig tyngd måste den gälla konsekvent – oavsett tid, plats eller aktör. Annars reduceras den till att vara något villkorligt snarare än en stabil grund för internationellt samarbete.

Israel måste ta sitt ansvar. Sverige måste tydligt kräva detta, och utrikesminister Maria Malmer Stenergard behöver agera – inte enbart i ord utan även i konkret handling.

Anf. 29 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Fru talman! Jag tänker i detta inlägg uppehålla mig ytterligare vid medlaren Folke Bernadotte och återkommer sedan till de andra frågorna i nästa inlägg.

Som FN:s första internationella medlare arbetade Folke Bernadotte för en hållbar och rättvis lösning i konflikten mellan israeler och palestinier. Han var en stark förespråkare för en fred som gick båda folken till mötes. Hans arbete lade bland annat grunden för FN:s första fredsbevarande insats: United Nations Truce Supervision Organization.

Mordet på Folke Bernadotte var ett brott som inte kan ursäktas. Sverige och det internationella samfundet fördömde omedelbart detta illdåd. En svensk granskning av den israeliska mordutredningen tillsattes på uppdrag av regeringen och leddes av dåvarande riksåklagare Maths Heuman. Det konstaterades att Israel brustit i skyddet av Bernadotte i hans medlarroll. Granskningen visade också att den israeliska brottsutredningen led av allvarliga brister, vilket framfördes i tydliga ordalag till Israel.

En särskilt tillsatt israelisk kommission fann den svenska kritiken av utredningen befogad och kom fram till att det yttersta ansvaret för misslyckandet att lagföra attentatsmännen låg på Israel.

Anf. 30 JAMAL EL-HAJ (-):

Fru talman! Tack, utrikesministern, för svaret!

Ännu har vi inte kunnat se någon ursäkt från Israels håll, utan bara utredningar. Denna historiska händelse får ytterligare aktualitet när den sätts i relation till samtida politiska beslut i Israel. Den nyligen antagna lagstiftningen om utvidgade möjligheter till dödsstraff har väckt omfattande kritik, inte minst från människorättsorganisationer och europeiska regeringar, inklusive den svenska. Kritiken rör bristande rättssäkerhet, ojämlig tillämpning och risk för att lagen i praktiken främst riktas mot palestinier.

När en stat inför eller utvidgar dödsstraff, särskilt i ett sammanhang där rättsväsendets oberoende ifrågasatts, uppstår farhågor om hur makten kan användas mot politiska motståndare. I detta perspektiv kan mordet på Folke Bernadotte ses som en historisk parallell. Det var en situation där en aktör som uppfattades stå i vägen för politiska mål undanröjdes utan efterföljande rättsligt ansvar.

Mordet på Folke Bernadotte var varken det första eller det sista i detta sammanhang. Det kan ses som en

del av ett större mönster. Under årtionden har Israel riktat sig mot personer som motsatt sig ambitionen att kontrollera hela Palestina. Det gäller inte bara soldater utan även journalister, författare, poeter, läkare, politiker och människorättsaktivister. Det är människor som inte burit vapen men som använt ordet som sitt främsta verktyg.

Här i Sverige har kritiken av Israels ockupation av Palestina och folkmordet i Gaza ofta mötts av anklagelser om antisemitism eller terrorismromantik. Sådana etiketter används återkommande som verktyg för att tysta, avfärda och misstänkliggöra kritik.

Vi har sett det i behandlingen av bland annat tidigare utrikesminister Margot Wallström, Greta Thunberg och Zara Larsson. Samtidigt har många valt att applådera detta, ibland av okunskap, ibland av bekvämlighet och ibland därför att det sammanfaller med egna politiska intressen. Tystnaden och acceptansen blir därmed inte passiv, utan en aktiv del av problemet.

Sammantaget visar mordet på Folke Bernadotte, den nya dödsstraffslagstiftningen och behandlingen av Israels ockupationsmotståndare på en djupare problematik som rör ansvar, rättvisa och statens maktutövning. I grunden handlar det om hur historiska handlingar hanteras och vilka principer som tillåts styra dagens politiska beslut.

Frågan är därför inte bara historisk, utan djupt samtida: Ska ansvar utkrävas, eller ska tystnad och selektiv rättvisa fortsätta att prägla det internationella agerandet? Det är ett vägval som inte bara formar bilden av det förflutna, utan också avgör trovärdigheten i dagens och morgondagens politik.

Därför ville jag ge Sveriges utrikesminister Maria Malmer Stenergard en möjlighet att agera och bidra till att ge Folke Bernadotte den upprättelse han förtjänar – för hans ryktes skull, för hans familj och för Sverige.

Anf. 31 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Fru talman! När jag läste interpellationen och också nu i debatten har jag helt ärligt rätt svårt att se kopplingen mellan mordet på Folke Bernadotte 1948 och den kritik som Jamal El-Haj i övrigt framför mot Israel.

Om jag i detta inlägg ska fokusera på den senare delen konstaterar jag att det israeliska knessets antagande av en lag om dödsstraff innebär ett allvarligt avsteg från den långvariga praxis där Israel upprätthållit ett de facto-moratorium för dödsstraff.

Sverige tillsammans med EU motsätter sig tillämpningen av dödsstraff överallt och oavsett omständigheter. Vi har också återkommande fördömt detta, vilket vi har behandlat i tidigare debatter här i kammaren i dag.

Sverige framför kontinuerligt till israeliska motparter att folkkräkten, inklusive internationell humanitär rätt och mänskliga rättigheter, måste respekteras. Detta gäller inte minst när det kommer till Gaza, där den humanitära situationen fortsatt är mycket svår. Genomförandet av fredsplanen riskerar att avstanna. Sverige

fortsätter därför att driva frågan om humanitärt tillträde och manar till en omedelbar implementering av fredsplanen.

Sverige är även tydligt med att bosättningarna på Västbanken strider mot folkrätten. Utöver ett ökat bosättningsbyggande har även det oacceptabla våldet från bosättare eskalerat. Detta kan inte fortsätta.

Utöver dialogen med israeliska företrädare har regeringen som ett led i att öka trycket på Israel därför varit drivande inom EU för införandet av sanktioner mot extremistiska bosättare och mot extremistiska israeliska ministrar. Vi kommer att fortsätta att driva frågan, och vi har också inlett ett arbete för att ta fram ytterligare förslag på sanktionslistningar.

Fru talman! Vi ser att Hamas fortfarande inte avväpnats utan snarare har stärkt sitt grepp i Gaza. Regeringen driver därför också på inom EU för att ramverket för avvärjning av Hamas genomförs. Hamas kan inte ha en roll i ett framtida styre av Gaza.

På motsvarande sätt som Jamal El-Haj menade att han gav mig möjligheter vill jag ge Jamal El-Haj möjligheten att redogöra för hur han ser på Hamas och vilka principer han har när det kommer till kontakter med terroristorganisationer såsom Hamas.

Anf. 32 JAMAL EL-HAJ (-):

Fru talman! Tack så mycket, utrikesministern!

Jag har valt att i min interpellation försöka redogöra för historiska kopplingar till fall där Israel undanröjt sina motståndare. Det började med Folke Bernadotte för 78 år sedan, och det fortsätter fortfarande. Jag försökte bevisa hur Israel försöker stämpla sina motståndare med antisemitism, terroristhandlingar och så vidare.

Det är anmärkningsvärt att regeringen inte kräver att Israel tar ansvar för mordet på Folke Bernadotte. Regeringen bör utan dröjsmål kräva en offentlig ursäkt till familjen Bernadotte och till Sverige samt kräva att ekonomisk kompensation utbetalas.

Att undvika denna fråga undergräver regeringens trovärdighet. Ett tydligt krav på ansvarstagande skulle inte bara ge familjen Bernadotte den upprättelse den länge förvägrats utan också bidra till att slutligt klargöra och avsluta frågan.

Genom att agera beslutsamt kan regeringen visa det mod som tidigare regeringar, däribland socialdemokratiska, har saknat. Ett sådant ledarskap skulle stärka Sveriges ställning både nationellt och internationellt samt öka förtroendet inför kommande generationer.

Slutligen: Jag hoppas att utrikesministern Maria Malmer Stenergard återigen tar sig tid att noggrant pröva min fråga. Det handlar ytterst om rättvisa, om upprättelse och om mod – modet att agera i enlighet med de principer som Sverige säger sig stå för, även när det är politiskt svårt.

Jag har i en tidigare interpellationsdebatt med utrikesministern deklarerat mitt ställningstagande angående terroristorganisationer. Jag är tydlig och klar från min sida. Det finns inte någon tidigare i Sveriges

historia som har besvarat den frågan mer än vad jag har gjort.

Anf. 33 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Fru talman! Folke Bernadottes insatser, gärningar och engagemang för FN har gjort honom till en symbol för internationellt fredsarbete. Hans vision om fred lever vidare än i dag, även om det är i en tid där det känns svårt att vinna gehör för hans vision.

Jag har redan redogjort ganska ingående för de utredningar som gjorts och den kritik som framförts både från svensk sida och från det internationella samfundet mot Israels hantering av utredningen av mordet på Folke Bernadotte 1948.

Jag konstaterar att det den 14 maj 1995 anordnades en minnesstund för Folke Bernadotte och Vita buss-expeditionen i Tel Aviv och Yad Vashem. Israel representerades av utrikesminister Shimon Peres och Sverige av vice statsminister Mona Sahlin. Där fanns också medlemmar av familjen närvarande genom Folke Bernadottes söner Folke och Bertil. Mötet kom att ses som en gest av försoning från alla deltagande parter.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 9 Svar på interpellation 2025/26:431 om internationellt arbete för hbtqi-personers mänskliga rättigheter

Anf. 34 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M):

Fru talman! Anna Lasses har frågat mig om min bild av hur biståndet globalt påverkas av utvecklingen gällande demokrati och mänskliga rättigheter, och då särskilt hbtqi-personers rättigheter, samt om jag avser att ta några initiativ mot bakgrund av den analysen. Vidare har Anna Lasses frågat vilken roll Sverige kan spela för att stärka arbetet för hbtqi-personers rättigheter och friheter globalt samt vad jag och regeringen kommer att göra ytterligare inom ramen för internationellt utvecklingssamarbete för att fortsatt tydligt stå upp för de här frågorna.

I det rådande omvärldsläget, med fortsatt demokratisk tillbakagång och där mänskliga rättigheter utmanas alltmer, är arbetet med att värna och främja mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer viktigare än någonsin. Det gäller inte minst hbtqi-personer och deras rätt till lika rättigheter och möjligheter då de ofta är särskilt utsatta för diskriminering, hat, hot och våld runt om i världen.

Regeringens hållning är tydlig: Alla människor ska kunna leva i frihet och trygghet oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck. Därför är främjandet av hbtqi-personers åtnjutande av mänskliga rättigheter en prioriterad del av Sveriges utrikespolitik och vårt utvecklingssamarbete.

Det tilltagande motståndet mot hbtqi-personers åtnjutande av mänskliga rättigheter globalt är oroande och måste motarbetas. Sverige står tydligt upp för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter i bilaterala dialoger med andra länder. Sverige är också en av de starkaste rösterna för hbtqi-personer i multilaterala sammanhang. Svenskt politiskt och finansiellt stöd spelar en viktig roll.

Sverige var 2025 en av de största biståndsgivarna globalt till stöd för hbtqi-personers fulla åtnjutande av mänskliga rättigheter och lika möjligheter, och vi fortsätter att vara en central aktör i dessa frågor. Vi ger till exempel stöd till civilsamhällsorganisationer och människorättsförsvarare som arbetar för att driva förändring, liksom till FN-organisationer som verkar normativt globalt och som på landnivå främjar likabehandling och förutsättningar för hbtqi-personers deltagande på lika villkor i samhället.

Samtidigt ser vi tydligt hur finansieringen av bistånd globalt sett minskar på området till både mänskliga rättigheter, hbtqi-personers organisationer och demokrati. Effekterna av de omfattande neddragningarna av amerikanskt stöd är stora, och organisationer som vi arbetar med har påverkats kraftigt.

I ljuset av detta kan strategiska svenska stöd till särskilt prioriterade områden och aktörer vara av särskilt stor vikt. Sverige har därför, genom Sida, verkat aktivt för att motverka en del av det finansiella bortfallet för den globala hbtqi-rörelsen.

Anf. 35 ANNA LASSES (C):

Fru talman! I minst 65 av jordens länder klassas man som kriminell om man blir kär i någon av samma kön. Straffen varierar från böter ända upp till dödsstraff. I en lång rad andra länder är det, låt oss säga, svårt att vara hbtqi-person då trakasserier och våld är vanligt och inte ses som något särskilt konstigt.

Samtidigt sker en allmän tillbakagång av demokratiska rättigheter, där hbtqi-personer är de som står först i ledet när det gäller att drabbas av förtryck.

Under det senaste året har vi många gånger hänvisat till USA:s brutala slakt av biståndet. Det går knappast att komma ifrån att de som drabbats allra värst av detta är just hbtqi-personer. Det beror helt enkelt på att det är relativt få länder som stöttar utsatta hbtqi-personer runt om i världen, och USA var by far den största.

Denna tragiska utveckling har inneburit att Sverige, som redan tidigare var en stor stöttepelare, nu är en av de absolut viktigaste och största givarna av bistånd som på olika sätt stöttar hbtqi-personers rättigheter runt om i världen – inte bara i antal kronor räknat, utan även i sak. Sverige *är* ett av de tongivande länder som står upp för hbtqi-personers rätt att precis som alla andra välja hur livet ska levas.

USA har dessutom på flera andra sätt gått från att vara den viktigaste försvararen till att i dag till viss del bidra till den antirättighetsrörelse som har vuxit fram. Det handlar om organisationer som av någon fullständigt bisarr anledning nu har tid, kraft och pengar att lägga på vad som i klartext är att förstöra för

människors rätt att välja hur de vill leva sina liv. Den här rörelsen lever också i allra högsta grad i EU och Europa.

Med detta sagt tackar jag för svaret på min interpellation, som handlar just om Sveriges roll och arbete för hbtqi-personers rättigheter i världen. Jag känner mig trygg med att statsrådet verkligen anser att detta är en både viktig och prioriterad fråga och att det är viktigt att Sverige står upp för den.

Det finns dock ändå några frågetecken. Bistånd till hbtqi-personer står framför allt att finna i de potter som går till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, SRHR, och såklart i bistånd till demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer.

När RFSU i höstas granskade stödet till SRHR konstaterades att andelen av svenskt bistånd till just SRHR minskade med 35 procent från 2021 till och med 2024. Det har dessutom sjunkit med 25 procent i reda pengar, vilket motsvarar ungefär 900 miljoner kronor.

Den stora minskningen kom, inte oväntat, i samband med Rysslands brutala anfall mot Ukraina, men även under denna mandatperiod har det skett en tydlig minskning. Detta är något som också märks av de organisationer som jobbar för hbtqi-personers rättigheter.

Hur går detta ihop med regeringens prioritering att stå upp i dessa frågor?

Likaså har utvecklingsbistånd fasats ut och ambassader lagts ned i länder där hbtqi-personer är särskilt utsatta. Samtidigt ökar stödet från den internationella antigenderrörelsen, inte sällan till samma länder.

Även om statsrådet har svarat väl när det gäller Sveriges hållning har jag fortfarande en fråga som gäller framtiden, med start i dag: Vad borde och vad kan Sverige göra mer, både med biståndet och som tung ledare i rättighetsfrågor generellt i världen?

Anf. 36 DANIEL VENCU VELASQUEZ CASTRO (S):

Fru talman! Tack för möjligheten att debattera den här viktiga frågan!

Hbtqi-personer har inte på länge mött ett sådant stort motstånd mot vår existens och vårt sätt att leva som vi gör i dag. Den backlash vi har sett sedan 90-talet i omvärlden har nog aldrig varit så påtaglig som nu.

Det ställer såklart krav på länder som Sverige, som stöttar hbtqi-personers rätt att leva fria liv runt om i världen. Det ställer krav på att vårt engagemang fortsätter att vara starkt och att det fortsätter att omsättas i reella tal när det kommer till pengar och stöd till de rörelser som utgör den demokratiska motståndskraft som är så viktig i dessa tider.

Det här sker överallt. I Afrika ser vi en enorm tillbakagång, där över 30 länder nu kriminaliserar homosexualitet. Det är en fruktansvärd utveckling. Det är vida känt att homosexualitet är kriminaliserat i många länder i Mellanöstern sedan en tid tillbaka, och i

exempelvis Iran är konsekvensen dödsstraff om man är homosexuell.

Fru talman! Det hat mot hbtqi-personer som finns i många delar av världen sprider sig nu också i vår del av världen. I Ungern förbjöds Pride och i USA har flera stater förbjudit hbtqi-litteratur och annat som kan anses vara förknippat med hbtqi-personer. I Polen ville det förra styret införa zoner där hbtqi-personer inte skulle få vistas.

Det här, fru talman, är ett resultat av en högerextrem rörelse som växer runt om i världen. Det är samma rörelse som jag anser att den här regeringen har gjort sig beroende av här hemma i Sverige. Dessa rörelser stöttar varandra på ett strategiskt sätt. I mars kunde vi ta del av hur Sverigedemokraternas biståndsorganisation stöttar anti-hbtqi-rörelser i Brasilien, och det gör den säkert i många fler länder.

Det här är alltså svenska skattepengar som går till organisationer som arbetar för att människor ska leva mindre fritt. Det är skattepengar som går till organisationer som arbetar för att homosexuella ska känna sig mindre fria. I samma läge jobbar regeringen för att stötta hbtqi-personers frihet och mänskliga rättigheter runt om i världen. Jag förstår inte riktigt hur det där går ihop, fru talman, men statsrådet får gärna redogöra för det.

Oavsett vad Sverigedemokraternas biståndsorganisation gör visar detta att den högerextrema rörelsen jobbar väldigt strategiskt. Det betyder att den demokratiska motståndsrörelsen, alltså hbtqi-rörelsen, behöver allierade. Det är viktigt. Hbtqi-personer har alltid varit helt beroende av att det finns allierade runt om i världen.

Stödet från Sverige, Nederländerna, Kanada och USA utgjorde tidigare ungefär 80 procent av allt bistånd som gick till hbtqi-rörelsen. Som ledamoten Anna Lasses redogjorde för tidigare har stödet från USA helt försvunnit, och det ställer såklart krav på Sverige att öka stödet.

Fru talman! Jag vill dock inte fastna i en volymbatt, för jag förstår att man kan ha olika åsikter om det. Men oavsett hur mycket bistånd man ger och vill ge kan man arbeta med det på lite olika sätt.

Jag vill därför fråga statsrådet om regeringen kan tänka sig att ta fram en särskild hbtqi-strategi på Utrikesdepartementet för att stötta denna rörelse runt om i världen.

Kan regeringen också tänka sig att stötta vårt förslag om ett särskilt hbtqi-sändebud för att jobba mer strategiskt med frågan?

Slutligen måste jag ställa ännu en fråga: Anser ministern att utbetalningen till Sverigedemokraternas biståndsorganisation bidrar till att uppnå en värld där fler hbtqi-personer kan känna att de kan leva fria liv?

Anf. 37 Bistånds- och utrikeshandelsminister
BENJAMIN DOUSA (M):

Fru talman! Jag tackar för det stora intresset för dessa frågor. Jag tycker att det visar på Sveriges styrka.

Jag skulle inte vilja göra detta till en höger-vänsterfråga. I motståndet mot hbtqi-personers fri- och rättigheter har vi nästan en hästskoeffekt: Det är ytterkanten på högern men också ytterkanten på vänstersidan som på olika sätt motarbetar vad som i grund och botten handlar om mänskliga fri- och rättigheter.

I många västerländska demokratier ser vi att den här kritiken framför allt kommer högerifrån. På den afrikanska kontinenten, däremot, är många av de länder som begränsar hbtqi-personers fri- och rättigheter genom att införa denna typ av lagstiftning socialistiska länder.

Detta är alltså i grund och botten inte en höger-vänsterfråga. Det är som en hästsko: Ytterkanterna i båda läger förenas i att begränsa människors fri- och rättigheter, oavsett vilken sexuell läggning man har.

Svenskt bistånd är och förblir mycket generöst, motsvarande 0,85 procent av bni 2025. Vi gör stora och viktiga insatser på det här tematiska området i de aktuella länderna.

Jag har själv varit på en biståndsresa i Uganda, och jag vill verkligen understryka att både rödgröna och blå regeringar har gjort viktiga skillnader för hbtqi-rörelsen där. Stödet har pågått i många decennier, oavsett vilka som innehaft regeringsmakten. Där kan vi tydligt se att svenskt stöd verkligen har gjort skillnad på allvar – delvis i lite mer tekniska frågor, som att försvara hbtqi-personer i rättsprocesser, delvis i att skapa säkra rum, givet att detta är kriminaliserat, så att hbtqi-personer kan träffas och mötas, samt delvis ett politiskt engagemang: att man kan organisera sig och att det finns finansiellt stöd också till det.

De jag träffade visade mycket stor tacksamhet för Sveriges engagemang, både i termer av finansiellt stöd och i termer av politiskt stöd. Jag vet inte hur många bilaterala möten jag haft med andra biståndsministrar, utrikesministrar och statschefer där jag tagit upp just frågan om hbtqi-personers fri- och rättigheter.

Sverige fortsätter alltså att vara en viktig röst i debatten, både politiskt och finansiellt. Det är viktigt, för om Sverige inte gör det kommer det att vara väldigt få andra länder som gör det. Vi ser ju tillbakagången i USA. Sedan har vi Kanada och i princip de nordiska länderna – sedan är det relativt tyst.

Sida bidrar också på flera håll till att motverka det finansieringsbortfall vi ser, till exempel för den globala hbtqi-rörelsen. Det sker bland annat genom stöd till flera viktiga aktörer, till exempel ILGA World – International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association. Detta stöd uppgår till 30 miljoner kronor.

Eftersom jag fick konkreta frågor ska jag också ge konkreta svar. Detta är ändå en ansvarutkrävande debatt i kammaren. En fråga handlade om en ny strategi. Jag kan väl säga så här: Vi jobbar ju mycket med dessa frågor. Vi ska inte fastna i förvaltningsrättsliga frågor; det viktiga är att stödet når ut i fält. När det gäller nya strategier tror jag i ärlighetens namn att Sida har haft lite för många strategier som har överlappat varandra. Stödet går nu till hbtqi-personer. Det är det som är centralt.

Vad gäller stöd till olika partianknutna organisationer har vi samma regelverk för alla. Vi har dessutom skärpt det regelverket genom en ny instruktion till Sida. Om organisationer på olika sätt undergräver exempelvis kvinnors och flickors mänskliga rättigheter ska Sida tillämpa en försiktighetsprincip. Men vi har självständiga myndigheter i Sverige, och det är ytterst Sida som gör den bedömningen.

Anf. 38 ANNA LASSES (C):

Fru talman! Jag tackar minister Benjamin Dousa för många intressanta svar.

Jag håller verkligen med om detta med ytterkanterna. Ytterkanter är alltid problematiska på många sätt. Att detta absolut inte är en höger-vänsterfråga skriver jag också under på till fullo.

Det är väldigt intressant att höra hur ministern jobbar med att ha många bilaterala samtal med andra ledare och biståndsansvariga runt om i världen. Statsrådet ansvarar ju inte bara för bistånd utan även för handel. Det här är ju en enorm möjlighet att vid olika möten och förhandlingar lyfta denna typ av frågor. Därför undrar jag om, och i så fall hur, statsrådet använder denna möjlighet att lyfta hbtqi-personers rättigheter i dessa diskussioner. Jag undrar också om statsrådet ser möjligheter här framöver.

Jag tänker också på diskussionerna med länder som är biståndsgivare eller där det finns ett starkt eller ökande motstånd mot hbtqi-personer, exempelvis USA, länder i Europa som Ungern, Slovakien och länder på Balkan samt länder i den rikare delen av Mellanöstern. En del av dem är ju väldigt konservativa i dessa frågor.

Jag vill också komma till detta med EU. Bistånd till mänskliga rättigheter och SRHR är som sagt avgörande för hbtqi-personer. Just nu förhandlas EU:s långtidsbudget och därmed också världens största bistånd. Jag undrar hur Sverige agerar för att EU:s bistånd ska bidra till hbtqi-personers rättigheter, inte minst i ett läge där antirättighetsrörelsen i EU blir allt starkare och gör allt för att få bort skrivningar om hbtqi-personer.

Jag måste också passa på att fråga: Hur går det med att jobba in jämställdhet här? Det har vi pratat om tidigare. Det är ju faktiskt också kopplat till hbtqi-personers rättigheter.

Sedan handlar det inte bara om bilaterala kontakter med enskilda personer. Det vore också en möjlighet, när biståndet minskar och vi måste prioritera, att olika länder gör olika saker och samverkar med andra länder om vem som gör vad. För mer konservativa länder kan det vara enklare att bidra till sådant som kanske inte är lika kontroversiellt, medan Sverige har möjlighet att fokusera just på mänskliga rättigheter och hbtqi-rättigheter. Jag undrar hur Sverige jobbar med detta konkret.

Ministern talar väldigt bra om det som görs, men jag skulle fortfarande vilja veta hur ministern ser på framtiden. Hur tänker sig ministern att vi framöver kan jobba med dessa frågor på ett strategiskt sätt i en värld med den utveckling vi har?

Anf. 39 DANIEL VENCU VELASQUEZ CASTRO (S):

Fru talman! Jag delar uppfattningen att detta är en ytterkantsfråga. Jag tror att ytterkantspartier runt om i världen ser detta som en möjlighet att skaffa sig mer makt. De kan ganska enkelt polarisera och hetsa mot en utsatt grupp och på det sättet nå makt.

I västvärlden och här hemma i Sverige rör min oro vilka som får del av svenskt bistånd. Statsrådet nämnde själv att Sida har ganska tydliga krav för utbetalning av svenska biståndspengar till olika organisationer. Det är också vida känt vid det här laget, fru talman, att Sida har haft stora anmärkningar på just Sverigedemokraternas biståndsorganisation för att man inte kunnat följa de medel som gått dit. Ändå skedde den här utbetalningen.

Att jag fastnade i det här, fru talman, beror på att detta är en organisation som har gett pengar till rörelser som inte anser att lika fri- och rättigheter är något att kämpa för utan tvärtom utgörs av hbtqi-motståndare. Det här är regeringens ansvar. Det är regeringen som har sett till att dessa pengar har gått till anti-hbtqi-rörelser runt om i världen, fru talman, och det tycker jag är djupt problematiskt.

Men för att återgå till mina frågor: Jag håller med om att vi inte ska ha strategier som inte gör någonting. Det är just därför jag tror att vi behöver ha en hbtqi-strategi som är tydlig och har tydliga delmål för hur vi ska jobba strategiskt med dessa frågor runt om i världen.

Låt oss ta Georgien som exempel. Om vi hade jobbat mer strategiskt hade vi kanske i en mycket tidigare fas kunnat stötta den demokratiska motståndsrörelsen, som till ganska stor del utgörs av hbtqi-personer, och också kunnat mota den fruktansvärda antidemokratiska utveckling vi nu ser.

Med det sagt vill jag tacka för den här debatten. Jag hoppas på bra svar från ministern.

Anf. 40 Bistånds- och utrikes handelsminister BENJAMIN DOUSA (M):

Fru talman! Inte en enda svensk skattekrona ska gå till homofoba personer eller organisationer – inte en enda svensk skattekrona. Regeringen har i flera steg skärpt de regelverk som Sida arbetar utifrån för att just säkerställa detta. Det är *mycket* svårare i dag än i princip någonsin tidigare för en organisation att sprida den typen av idéer. Det finns flera verktyg i Sidas verktygslåda.

Sverige bedriver mycket viktigt arbete runt om i världen. Tidigare nämnda ILGA organiserar över 1 900 aktörer som verkar för hbtqi-personers rättigheter. Ytterligare exempel är Sidas ökade stöd till Front Line Defenders. Det är en organisation som verkar för att skydda människorättsförsvarare. En del av stödet riktas specifikt till skydd för hbtqi-försvarare.

Sverige är också medlem i flera koalitioner av likasinnade länder och partner, både lokalt och globalt, i dessa frågor. Sverige är bland annat medlem i Equal Rights Coalition, som verkar för att främja lika

rättigheter och möjligheter för hbtqi-personer. Därtill driver Nordiska ministerrådet ett gemensamt och aktivt arbete för jämställdhet och hbtqi-personer. Genom samverkan med andra stater, internationella organisationer och civilsamhället bidrar Sverige till att försvara och stärka hbtqi-personers fulla åtnjutande av mänskliga rättigheter, oavsett var i världen de befinner sig.

Jag tror att alla vi tre delar engagemanget för hbtqi-personers åtnjutande av lika rättigheter och samma möjligheter, och vi har sett dramatiska effekter av USA:s agerande. Vi kan såklart inte fylla alla de hål som har uppstått, men vi kan fylla delar av hålen på ett mycket strategiskt sätt.

Under den här debatten har det också varit mycket diskussioner om minskade biståndsvolymer och neddragningar, och det andas viss kritik mot regeringen på området. Vi vet att både Socialdemokraterna och Centerpartiet vill tillbaka till enprocentsmålet. Centerpartiet vill tillbaka till enprocentsmålet redan 2028, vilket betyder att 25 nya miljarder måste läggas på biståndet – 25 000 miljoner. Det är inga kaffepengar. Det är mycket pengar. Det vore därför hederligt av Centerpartiet att svara svenska folket varifrån pengarna ska komma. Det finns egentligen tre sätt att finansiera detta på. Ett sätt är att höja skatterna på hårt arbetande människor, på företagare som tar risker och sliter. Ett annat sätt är att skära ned på välfärden. Men då ska Centerpartiet vara ärligt med vilka poliser som ska bort eller sjukhus och äldreboenden som ska läggas ned för att finansiera ytterligare 25 miljarder till utlandet. Det tredje sättet är att låna mer på framtida generationer.

Moderaterna och regeringen kommer alltid att stå på hårt arbetande människors sida, och vi stödar därför bort det skatteslöseri som vi har sett så att vi har mer pengar över till vård, skola och omsorg här hemma i Sverige. Det vore klädsamt med lite tydlighet från Centerpartiet på området.

Anf. 41 ANNA LASSES (C):

Fru talman! Det finns mycket viktigt att prioritera, men med en världsordning som backar är det hbtqi-personerna som står först i ledet och drabbas. Det ser vi tydligt i land efter land där demokratin går bakåt. Därför är det inte bara hbtqi-personerna som vinner på att vi prioriterar detta utan hela vår demokrati.

Jag tror inte att det finns ett enda exempel på ett land där hbtqi-rörelsen mår toppen men andra mänskliga rättigheter står tillbaka. Tvärtom hänger de ihop. SRHR är det bästa exemplet på detta när det gäller bistånd. SRHR gynnar såväl kvinnor som flickor och gynnar även hbtqi-personers situation oavsett kön, inte minst genom sexualundervisning.

Jag menar inte heller att vi ska prioritera hbtqi-personer framför exempelvis jämställdhet eller barns rättigheter. Tvärtom hänger de ihop. Men kanske ska just Sverige prioritera dessa demokratiska värden och jobba för att andra länder ska ta ansvar för sådant som är mindre kontroversiellt inom biståndet.

Sedan var det volymfrågan och den fråga som statsrådet ställde när det gäller Centerpartiets

biståndspolitik. Jag tror att ministern väl känner till att vi har sagt att vi väljer att lyfta ut en del av biståndet, det vill säga det som ska gå till Ukraina, och lägga det i en extern fond. På så sätt finns det betydligt mer kvar i den återstående budgeten, och då kan man exempelvis prioritera hbtqi-personers rättigheter runt om i världen.

Sedan finns det andra summor man kan ta av som inte är sjukvård, skola eller omsorg. Exempelvis tycker vi inte att man ska lägga flera miljarder på att utvisa människor och satsa på återvandringsstöd. Sedan är det mycket möjligt att vi kommer att få justera trappan, att det inte blir 2028 utan längre fram. Det beror på hur världen förändras.

Jag tackar för debatten.

Anf. 42 Bistånds- och utrikes handelsminister
BENJAMIN DOUSA (M):

Fru talman! Jag vill också passa på att tacka för debatten. Det här visar på styrkan i Sverige, nämligen att vi kan bråka om många olika saker. Det har vi gjort i talarstolen, och det kommer vi säkert att göra i kampanjspåret kommande veckor och månader. Men vi bråkar inte om det som är svenska kärnvärden, nämligen att vi står upp för de svaga i världen: de utsatta, de fängslade och de som i vissa länder till och med blir stenade, bara som ett resultat av att de vill älska den de vill älska.

Säg mig hur hbtqi-personer behandlas i ett visst land och jag kan berätta hur mediefriheten, yttrandefriheten och demokratin ser ut i övrigt. Det är alltid kvinnor, flickor och hbtqi-personer som drabbas absolut hårdast i auktoritära och totalitära styren. Det är därför det är extra viktigt att Sverige principiellt och långsiktigt står upp för dessa frågor, särskilt när vi ser ett minskande engagemang från många andra länder som vi normalt sett räknar som allierade i dessa frågor.

Ett löfte från min sida, och jag hoppas att det finns ett liknande löfte från er sida, är helt enkelt att Sverige kommer att fortsätta att driva frågorna finansiellt och politiskt. Ni anar inte hur många möten jag har suttit i där det har blivit dålig stämning därför att jag har tagit upp frågorna. Men det är lite Sveriges roll i vissa lägen att vi ska stå på oss och skapa dålig stämning när det handlar om så pass principiella frågor som i grund och botten alla människors lika fri- och rättigheter.

Jag tackar för debatten, och jag ser fram emot nya debatter.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 10 Bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:
Skrivelse

2025/26:104 Utvärdering av statens upplåning och skuldförvaltning 2021–2025

Motioner

med anledning av prop. 2025/26:235 Skärpta regler
om utvisning på grund av brott
2025/26:4090 av Tony Haddou m.fl. (V)
2025/26:4095 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C)
2025/26:4097 av Annika Hirvonen m.fl. (MP)

§ 11 Anmälan om interpellation

Följande interpellation hade framställts:

den 23 april

2025/26:447 Borttagandet av ersättningen för höga sjuklönekostnader

av *Patrik Lundqvist* (S)
till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

§ 12 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 23 april

2025/26:742 Regeringens arbete med en nationell molnpolicy

av *Rashid Farivar* (SD)
till civilminister Erik Slottner (KD)

2025/26:743 Risk för vattenbrist i södra Sverige

av *Aida Birinxhiku* (S)
till arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat-
och miljöminister Johan Britz (L)

2025/26:744 Kinas inflytande inom Sveriges nä- ringsliv och basindustri

av *Rashid Farivar* (SD)
till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2025/26:745 Vattenbrist i Skåne och det civila för- svaret

av *Ewa Pihl Krabbe* (S)
till arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat-
och miljöminister Johan Britz (L)

2025/26:746 Inställt taiwanesiskt presidentbesök

av *Markus Wiechel* (SD)
till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

§ 13 Kammaren åtskildes kl. 10.58.

Sammanträdet leddes av andre vice talmannen.

Innehållsförteckning

§ 1 Anmälan om ändrad partibeteckning	1
§ 2 Avsägelse	1
§ 3 Anmälan om efterträdare	1
§ 4 Ärenden för hänvisning till utskott	1
§ 5 Svar på interpellation 2025/26:409 om rätten till LSS-insatser ...	1
Anf. 1 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M)	1
Anf. 2 NILS SEYE LARSEN (MP)	2
Anf. 3 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M)	2
Anf. 4 NILS SEYE LARSEN (MP)	2
Anf. 5 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M)	3
Anf. 6 NILS SEYE LARSEN (MP)	3
Anf. 7 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M)	3
§ 6 Svar på interpellation 2025/26:396 om begreppet islamofobi	4
Anf. 8 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	4
Anf. 9 RICHARD JOMSHOF (SD)	4
Anf. 10 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD)	5
Anf. 11 JAMAL EL-HAJ (-)	5
Anf. 12 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	6
Anf. 13 RICHARD JOMSHOF (SD)	6
Anf. 14 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD)	7
Anf. 15 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	7
Anf. 16 RICHARD JOMSHOF (SD)	7
Anf. 17 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	8
§ 7 Svar på interpellation 2025/26:426 om Israels nyligen antagna lagar om dödsstraff	8
Anf. 18 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	8
Anf. 19 AZRA MURANOVIC (S)	8
Anf. 20 JAMAL EL-HAJ (-)	9
Anf. 21 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	9
Anf. 22 AZRA MURANOVIC (S)	9
Anf. 23 JAMAL EL-HAJ (-)	10
Anf. 24 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	10
Anf. 25 AZRA MURANOVIC (S)	10
Anf. 26 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	10
§ 8 Svar på interpellation 2025/26:435 om mordet på den svenske diplomaten och FN-medlaren Folke Bernadotte	11
Anf. 27 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	11
Anf. 28 JAMAL EL-HAJ (-)	11
Anf. 29 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	12
Anf. 30 JAMAL EL-HAJ (-)	12
Anf. 31 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	12
Anf. 32 JAMAL EL-HAJ (-)	13

Anf. 33 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M).....	13
§ 9 Svar på interpellation 2025/26:431 om internationellt arbete för hbtqi-personers mänskliga rättigheter	13
Anf. 34 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M)	13
Anf. 35 ANNA LASSES (C)	14
Anf. 36 DANIEL VENCU VELASQUEZ CASTRO (S).....	14
Anf. 37 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M)	15
Anf. 38 ANNA LASSES (C)	16
Anf. 39 DANIEL VENCU VELASQUEZ CASTRO (S).....	16
Anf. 40 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M)	16
Anf. 41 ANNA LASSES (C)	17
Anf. 42 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M)	17
§ 10 Bordläggning	17
§ 11 Anmälan om interpellation.....	18
§ 12 Anmälan om frågor för skriftliga svar	18
§ 13 Kammaren åtskildes kl. 10.58.	18